

konsultavimas ir orientavimas (GOAL)“ (2018 m.)

Projektas „Besimokančių suaugusiųjų konsultavimas ir orientavimas (GOAL)“, projekto numeris Nr. 388452-EPP-1-2014-2BE-EPPKA3-PI-POLICY, buvo įgyvendinamas pagal Europos Sąjungos Erasmus+ programos 3 pagrindinį veiksmą (KA3) „Politikos reformų rėmimas“. Projekte dalyvavo 15 švietimo institucijų iš 8 šalių: Belgijos, Čekijos Respublikos, Didžiosios Britanijos, Islandijos, Lietuvos, Nyderlandų Karalystės, Slovėnijos ir Turkijos. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai delegavus, Lietuvai projekte atstovavo Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras.

Projektu siekta sukurti arba išplėtoti karjeros konsultavimo ir orientavimo paslaugas menkai išsilavinusiems suaugusiesiems. Jis vykdytas šešiose šalyse: Belgijoje (Flandrijoje), Čekijos Respublikoje, Islandijoje, Nyderlanduose, Lietuvoje ir Slovėnijoje. Projektą koordinavo Flandrijos vyriausybės Švietimo ir mokymo departamentas. Vertinimą vykdė Londone esantis Londono universiteto koledžo (angl. *University College London, UCL*) Švietimo institutas, bendradarbiaudamas su nacionaliniais vertintojais kiekvienoje projekte dalyvaujančioje šalyje.

Projektas įgyvendintas nuo 2015 m. vasario 1 d. iki 2018 m. sausio 31 d.

GOAL veikla

Hipotezė, kuria rėmėsi GOAL projektas, buvo, kad nepriklausoma „vieno langelio“ konsultavimo paslauga, teikianti prioritetą menkai išsilavinusių besimokančių suaugusiųjų poreikiams, galėtų padėti padidinti šios tikslinės grupės dalyvavimą švietime. Kiekviena iš šešių šalių partnerių menkai išsilavinusių suaugusiųjų tikslinėms grupėms taikė pasirinktą

konsultavimo modelį. Įgyvendintos penkios intervencijos strategijos:

1. Sukurti arba pagerinti **tinklai ir partnerystė** su atitinkamomis organizacijomis.
2. Sukurtos **aukštos kokybės priemonės**, skirtos menkai išsilavinusių suaugusiųjų konsultavimui.
3. Apibrėžtos **kompetencijos**, reikalingos konsultantams spręsti menkai išsilavinusių suaugusiųjų poreikius.
4. **Informuota apie paslaugas**, menkai išsilavinę gyventojai buvo nukreipiami į paslaugas teikiančias įstaigas.
5. Teiktos **aukštos kokybės konsultavimo paslaugos**, kuriomis siekta optimizuoti asmenų mokymosi ir (arba) įdarbinimo rezultatus.

GOAL projektas Lietuvoje

Kontekstas

Suaugusiųjų konsultavimo apie mokymosi galimybes paslaugos Lietuvoje teikiamos švietimo centruose, darbo biržose ir profesinio mokymo įstaigose, kurios, be mokymo paslaugų, orientuojasi ir į karjeros konsultavimą arba informavimą. Suaugusiųjų švietimas yra pripažįstamas prioritetine švietimo plėtros sritimi švietimo politikos dokumentuose, tačiau, kai tai susiję su valdymo ir institucinės sistemos klausimais, sistemai trūksta aiškumo ir koordinavimo. Šalyje **nėra įsteigta jokių specialių suaugusiųjų konsultavimo įstaigų**. Šiuo metu suaugusiųjų mokymo paslaugų teikėjai (profesinio mokymo ir bendrojo ugdymo įstaigos) yra pagrindiniai konsultavimo ir orientavimo paslaugų teikėjai. Vienintelė šios sistemos išimtis yra paslaugos bedarbiams, kurie gali kreiptis į teritorines darbo biržas ir ten gauti

konsultavimo ir orientavimo paslaugas karjeros ar mokymosi klausimais.

Esamos paslaugos neatitinka žemos kvalifikacijos suaugusiųjų lūkesčių ir poreikių: Lietuvoje paslaugos nėra vienodai paskirstytos, suaugusieji ne visada žino apie tokių paslaugų prieinamumą kaimynystėje, paslaugos ne visada yra orientuotos į žemos kvalifikacijos suaugusiuosius, o konsultantai gali turėti nepakankamai žinių ir priemonių darbui su šia tiksline grupe. Paprastai **konsultavimas ir orientavimas yra tik nedidelė švietimo įstaigų veiklos dalis**. Šiai veiklai skiriama nepakankamai dėmesio, finansavimo, ir ji dažnai remiasi atskiro konsultanto arba įstaigos vadovų iniciatyva. Vertinant iš asmens pozicijų, **suaugusieji Lietuvoje nėra pakankamai susipažinę su karjeros konsultavimo ir orientavimo paslaugomis bei gali skeptiškai vertinti jų naudą**.

Konsultacijas teikiančios įstaigos dažnai yra neaktyvios ieškodamos naujų partnerių ar kurdamos tinklus su kitomis organizacijomis.

GOAL programos Lietuvoje įgyvendinimas

Projekto veiklos

Pagrindiniai GOAL veiklos Lietuvoje tikslai: **padidinti** menkai išsilavinusių suaugusiųjų **dalyvavimą** suaugusiųjų švietime; **nustatyti būdus, kaip pasiekti žemos kvalifikacijos ar menkai išsilavinusius žmones ir paskatinti juos** įsitraukti į karjeros konsultavimo procesą; **surasti tinkamiausius būdus ir priemones** šios grupės konsultavimui; **sukurti ir (arba) sustiprinti skirtingų suinteresuotų šalių ir paslaugų teikėjų partnerystę** šioje srityje.

Lietuva daugiausia dėmesio skyrė trims iš penkių GOAL projekto intervencijos strategijų:

- Atitinkamų **tinklų** kūrimas (1): stiprintas profesinio mokymo įstaigų, suaugusiųjų švietimo centrų, darbo biržų, kitų įstaigų,

dirbančių su menkai išsilavinusiais suaugusiaisiais, tinklas.

- **Priemonių** kūrimas (2): remiantis patirties analize, sukurtos suaugusiųjų konsultavimo priemonės, skirtos išbandymui profesinio mokymo įstaigose ir suaugusiųjų švietimo centruose.
- Konsultavimo paslaugų **kokybė** (5): tirtos konsultavimo paslaugos, siekiant pagerinti jų kokybę ir apimtį, įvertinti efektyvumą ir užtikrinti geresnį grįžtamąjį ryšį su paslaugos gavėjais.

Konsultavimo vietos

Prieš pradėdant GOAL projektą, buvo nuspręsta dėmesį skirti konsultavimo paslaugoms švietimo įstaigose, kurias kuruoja Švietimo ir mokslo ministerija.

Projekto intervencijos buvo išbandytos dviejose vietose. **Vilniaus suaugusiųjų švietimo centras (VSŠC)** teikia pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą suaugusiesiems bei organizuoja neformaliojo švietimo kursus. Karjeros konsultavimas ir orientavimas yra viena iš jo funkcijų, teikiama suaugusiesiems mokiniams. Šioje įstaigoje mokosi mokyklos nebaigę suaugę asmenys. **Viešojo įstaiga Vilniaus Jeruzalės darbo rinkos mokymo centras (VJDRMC)** yra švietimo įstaiga, kuri specializuojasi suaugusiųjų profesiniame mokyme statybos, transporto ir inžinerijos sektoriuose. Pagrindinis šio centro tikslas – teikti aukštos kokybės profesinio mokymo paslaugas suaugusiesiems, kad jie galėtų įsilieti į darbo rinką kaip kvalifikuoti ir kompetentingi darbuotojai. Suaugusiųjų karjeros konsultavimas ir orientavimas yra viena iš papildomų siūlomų paslaugų. Šioje įstaigoje daugiausia mokosi žemos kvalifikacijos / nequalifikuoti suaugusieji.

Tikslinės grupės

Lietuvoje pasirinktos dvi tikslinės grupės: mokyklos nebaigę asmenys ir žemos kvalifikacijos / nequalifikuoti suaugusieji.

GOAL projekto nacionalinė ataskaita

Visų projekte dalyvavusių šalių konsultavimo paslaugų vertinimas pristatomas nacionalinėse ataskaitose. Vertinimu siekiama dviejų tikslų: pirmiausiai, suprasti, įvertinti ir pagerinti GOAL paslaugas šešiose projekto šalyse, o taip pat pateikti atvejo studijas, kurias galėtų analizuoti politikos formuotojai, siekdami suprasti iššūkius ir sėkmės faktorius, kuriant panašias į GOAL paslaugas. Vertinimas koncentravosi į procesus ir rezultatus, nustatant sėkmės faktorius skirtingose šalyse.

Kartu su nacionalinėmis ataskaitomis parengta bendra visų šešių projekte dalyvavusių šalių apibendrinta ataskaita. Visas vertinimo ataskaitas galima rasti projekto tinklalapyje <http://www.projectgoal.eu/>. Jomis siekiama projekte dalyvaujančioms šalims sudaryti galimybę mokytis iš kitų patirties.

Duomenys ir jų rinkimas

Duomenys surinkti 2016 m. vasario – 2017 m. balandžio mėn. Duomenys rinkti dviem etapais – 2016 m. ir 2017 m. Kiekviename etape konsultavimo paslaugos suteiktos 50 asmenų (po 25 kiekvienoje intervencijos vietoje), iš viso GOAL dalyvavo 100 asmenų.

Kiekybinių duomenų rinkinį sudaro:

- **100 klientų stebėjimo duomenys;**
- **100 klientų pasitenkinimo paslaugomis duomenys;**
- **31 kliento tolesnės veiklos apklausos duomenys;**
- **keturių konsultavimo paslaugas teikusių darbuotojų apklausos duomenys.**

Kokybiniai duomenys surinkti apklausus **8 klientus, 4 programos darbuotojus, 8 programos partnerius ir 10 politikos formuotojų.**

Tyrimo išvados

Programos dalyviai ir suinteresuotosios šalys

Tipiškas GOAL paslaugos vartotojas Lietuvoje yra **jaunesnis nei 35 metų vyras, ieškantis darbo / bedarbis arba nebaigęs mokyklos**, turintis pradinį arba pagrindinį išsilavinimą. Tik 21 proc. asmenų buvo konsultuoti anksčiau.

Klientus konsultavo **keturios konsultantės**, turinčios nuo penkerių iki 20 metų suaugusiųjų konsultavimo patirtį. Kaip konsultavimo paslaugų stiprybę galima įvardinti tai, kad kiekvienoje konsultavimo vietoje buvo viena **psichologinį išsilavinimą** turinti konsultantė. Įprastai, GOAL konsultacijas vykdžiusiose įstaigose **personalas praleidžia labai mažai laiko konsultuodamas besimokančius suaugusiuosius, nes tai nėra pagrindinis jų darbas**. Tikslinis finansavimas suaugusiųjų konsultavimui minėtose įstaigose nėra skiriamas.

GOAL konsultavimo paslaugos

Pagrindiniai konsultavimo paslaugų suaugusiesiems teikėjai Lietuvoje yra suaugusiųjų švietimo įstaigos, kurių pagrindinė funkcija yra švietimo paslaugos. Jų finansiniai rodikliai priklauso nuo didesnio mokinių skaičiaus, todėl **konkurencija tarp švietimo teikėjų yra didžiulė**. Esant tokiai situacijai **sunku garantuoti objektyvumą** teikiant konsultavimo paslaugas, nes didelė tikimybė, kad klientams dažniausiai bus siūlomos mokymosi galimybės mokymo įstaigoje.

Pirmame konsultavimo paslaugų etape abiejose įstaigose klientams teikta tik viena konsultavimo sesija, antrajame etape klientams pasiūlyta dalyvauti keliose konsultacijose. Dažniausia konsultacijų trukmė – 30-45 min. **GOAL konsultantų nuomone, atsižvelgiant į klientų savybes ir socialines aplinkybes, jiems būtinos mažiausiai 2-3 konsultacijos.**

Pagrindinės dalyvavimo konsultacijose priežastys - **išsiaiškinti švietimo galimybes (70**

proc.), **gauti pagalbą, ieškant darbo** (32 proc.), rasti sąsajas tarp asmeninių interesų ir darbo / mokymosi galimybių (27 proc.).

Sesijų metu konsultantai rinko informaciją apie klientą, naudodami individualų pusiau struktūruotą interviu, kurio metu dalyviai turėjo paaiškinti asmeninius tikslus, atlikti paprastas užduotis, aptarti asmenines stipriąsias ir silpnąsias puses, interviu metu buvo nustatomi poreikiai, interesai ir įgūdžių lygis, nustatomos mokymosi ir įsidarbinimo galimybės, tariamasi dėl tolesnių kliento veiksmų. Klientų teigimu, konsultacijų metu dažniausiai buvo kalbama apie mokymąsi (73 proc.) ir darbą (55 proc.). Ankstesnio mokymosi pripažinimas (AMP) yra konsultavimo sesijos dalis, tačiau tik nedidelė dalis paslaugos vartotojų tai pripažįsta. Tai rodo, kad **AMP turėtų būti geriau integruotas į profesinio konsultavimo sesijas** ir gyventojams būtina suteikti daugiau informacijos.

Partnerystės ir tinklai

Dabartinė suaugusiųjų konsultavimo sistema Lietuvoje yra gana **fragmentiška** su skirtingoms ministerijoms arba savivaldybių administracijoms priklausančiais įstaigų tinklais, ryšiai tarp kurių - nepakankamai išvystyti.

GOAL programa iš esmės rėmėsi esamais konsultavimo paslaugas teikiančių įstaigų partnerystės tinklais. Kai kuriais atvejais bendradarbiavimas (pvz., su Lietuvos darbo birža) buvo gana intensyvus ir reguliarus, kitos partnerystės (pvz., NVO) vertintinos kaip fragmentiškos ir priklausomos nuo projektų finansavimo. Su kai kuriais partneriais galiojantys susitarimai buvo sustiprinti ir sukurta nauja partnerystė tarp dviejų konsultavimo vietų.

Vienu pagrindiniu iššūkiu tapo naujų tęstinių partnerystės steigimas, kur partneriai neapsiribotų bendradarbiavimu keičiantis informacija, bet imtųsi aktyvaus vaidmens, nukreipiant klientus konsultuoti. Pastebėta, kad nors nauji partneriai (NVO, darbdaviai, savivaldybės skyriai) buvo gana atviri

pasiūlymams bendradarbiauti, jie nebuvo tokie aktyvūs vystant partnerystę. Mažiausiai sėkmingi buvo bandymai užmegzti bendradarbiavimo ryšius su savivaldybės socialinės rūpybos skyriais, kadangi jie jau bendradarbiavo su darbo birža.

Aiškūs partnerystės tikslai, aiškūs partnerių tikslai ir vaidmenys, bendri šalių interesai, noras bendradarbiauti ir finansavimas – pagrindiniai veiksniai, kurie daro įtaką bendradarbiavimo / partnerystės kokybei. Finansavimo nebuvimas ir bendrų interesų trūkumas buvo nurodomi kliūtims partnerystės tvarumui. Nesugebėjimas parodyti partnerystės privalumų ir galimybių yra rimtas iššūkis panašiu į GOAL paslaugų plėtrai ateityje, nes galimiems partneriams konsultavimas yra tik vienas iš **keleto interesų**. Galima daryti prielaidą, kad **neturint reguliaraus finansavimo, konsultavimo paslaugas teikiančios įstaigos nebus motyvuotos plėsti konsultavimo paslaugas ir megzti naujas partnerystes**.

Konsultantų kompetencijos

Lietuvoje nacionaliniu lygiu neįdiegti suaugusiųjų konsultavimo kompetencijų standartai ar kitokie jų veiklą reglamentuojantys dokumentai.

GOAL programos darbuotojų nuomone, **konsultavimo ir psichologinio konsultavimo įgūdžiai, konsultavimo metodų ir priemonių žinios** yra svarbiausios jų darbo kompetencijos. Taip pat akcentuota žinių apie darbo rinkos situaciją, prognozių, mokymo programų išmanymo svarba ir pripažinta, kad karjeros konsultantams trūksta susistemintos informacijos ir gilesnio šios srities supratimo. **Savirefleksija ir mokėjimas mokytis** yra gebėjimai, kuriuos reikia stiprinti.

Konsultantai dažniausiai vykdo skirtingas funkcijas (dirba administracijoje, vykdo mokymus ir pan.). Dėl šios priežasties jie negali skirti konsultavimui viso savo laiko ir neidentifikuoja savęs konsultantais.

GOAL klientai konsultantų profesionalumą ir patirtį įvardijo kaip paslaugų privalumą.

94 proc. klientų teigė, kad kontaktas su konsultantu juos tenkino, 99 proc. jų teigė kad jie pasinaudos konsultantų patarimais. Tik 2 klientai iš 31, su kuriais buvo susisiekiama asmeniškai, nesutiko, kad konsultavimas padėjo jiems labiau pasitikėti savo tikslų pasiekimu. 28 klientai iš 31 tvirtino, kad buvo lengva suprasti informaciją, gautą konsultacijų metu.

Klientai nenurodė jokių akivaizdžių sričių konsultantų darbo arba kompetencijų tobulinimui.

Išreikšta nuomonė, kad **būtų naudinga turėti bendrus, nacionaliniu lygiu sutartus konsultantų kompetencijos standartus.** Tai taptų žingsniu, gerinant konsultantų darbo kokybę ir kompetencijų lygį.

Konsultavimo priemonės

Lietuvoje dauguma konsultantams prieinamų konsultavimo priemonių yra skirtos mokyklinio amžiaus vaikams ir todėl jas **reikia pritaikyti** darbei su suaugusiais. Abi įstaigos dirba su žemos kvalifikacijos arba menkai išsilavinusiais suaugusiais ir turi susikūrusios šiai tikslinei grupei tinkamas priemones. Projekto pradžioje GOAL programos darbuotojams buvo pasiūlytos papildomos konsultavimo priemonės – pusiau struktūruotas interviu, kompetencijų ir interesų nustatymo priemonės, karjeros plano struktūra ir informacija apie CV bei motyvacinio laiško rašymą.

Informavimas apie paslaugas ir klientų nukreipimas

Klientų stebėjimo duomenys atskleidė, kad trečdalis klientų savarankiškai kreipėsi dėl paslaugos, trečdaly nukreipė darbo birža ir penktadalį nukreipė mokymo įstaigos bei švietimo pagalbos įstaigos.

Dauguma GOAL paslaugų vartotojų Lietuvoje gali būti apibūdinti kaip motyvuoti, nes jie patys ėmėsi iniciatyvos ir pasirodė konsultavimo

sesijoje. Pagrindinis su konsultavimu susijęs iššūkis Lietuvoje išlieka tas pats – **pasiekti motyvacijos stokojančius asmenis.** Informavimo paslaugos turi pasiekti tuos žmones ir suteikti jiems įvairias paslaugas: informaciją apie mokymąsi ir darbo vietas, konsultavimą, įskaitant, kai to reikia, psichologinę pagalbą ir t. t. Iššūkiu tampa ir konsultavimo paslaugas teikiančių įstaigų specialistų parengimas darbei su nemotyvuotais, menkai išsilavinusiais suaugusiais iš nepasiturinčių šeimų bei tvirų partnerystės ryšių užmezgimas su NVO ir savivaldybių socialinės paramos skyriais, kurie aktyviausiai aptarnauja šią tikslinę grupę.

GOAL konsultavimo veikla buvo įgyvendinama kartu su dabartiniais partneriais, daugiausia su Vilniaus darbo biržos teritoriniu skyriumi, Vilniaus savivaldybe ir keliomis NVO. Partnerių įstaigose ir jų internetiniuose puslapiuose buvo paskelbta informacija apie GOAL paslaugas.

Paslaugų rezultatai

Klientų atsiliepimai parodė, kad **GOAL paslaugos yra geros kokybės ir darbuotojų profesionalumas yra didelis.**

Klientai teigiamai įvertino konsultavimo sesijų rezultatus ir neįvardijo jokių trūkumų ar pasiūlymų dėl tobulinimo. Po konsultavimo sesijos jie manė, kad tolesni jų veiksmai yra aiškesni ir konsultacija jiems padėjo suplanuoti, ką daryti toliau, jie jautėsi labiau motyvuoti ir daugiau sužinojo apie švietimą, mokymą ir darbo galimybes bei buvo pasiryžę vadovautis konsultantų patarimais. Jie taip pat patvirtino, kad jų lūkesčiai pasiteisino, jų savigarba padidėjo ir jie tapo labiau motyvuoti teigiamoms pokyčiams savo gyvenime. 88 proc. klientų teigė, kad jie ėmėsi žingsnių, kurių tikėjosi ateidami konsultuotis.

Pagrindinis GOAL projekto pasiekimas yra teigiami klientų pasiekimai: “minkštieji” rezultatai, susiję su klientų įgalinimu, savigarbos ir pasitikėjimo savimi pokyčiai ir “sunkesni” rezultatai, tokie kaip užsirašymas į kursų, darbo suradimas, karjeros pokyčiai. Nors ir iš klientų

surinkti duomenys neleidžia daryti išvadų, kad dauguma klientų pasiekė „sunkesniųjų“ ir pamatuojamų rezultatų, „minkštieji“ rezultatai yra tokie pat svarbūs.

Lietuvos gana vidutiniškas pasirodymas EBPO suaugusiųjų įgūdžių tyrime PIAAC akcentuoja būtinybę gerinti asmeninius įgūdžius, taip pat pabrėžia galimus internetinių konsultavimo paslaugų trūkumus. Šie iššūkiai gali sustiprinti būtinybę toliau finansuoti GOAL arba panašias intervencijas pasibaigus ES finansinei paramai.

Paslaugų kokybė

Dauguma klientų buvo patenkinti bendravimu su konsultantu. Jie nepasiūlė jokių paslaugos patobulinimų ir visi teigė, kad rekomenduotų šią paslaugą kitiems. Šios išvados rodo svarbą ir būtinybę stiprinti gerą konsultanto ir kliento asmeninį bendravimą, bendravimo „akis į akį“ tinkamumą, lyginant su grupiniu konsultavimu (arba bent jau naudoti abiejų konsultavimo būdų derinį), ir būtinybę tokias paslaugas teikti vienoje vietoje.

Politikos formuotojai taip pat pabrėžė, kad menkai išsilavinę suaugusieji priklauso pažeidžiamai grupei, kuriai taikytinas specialus priėjimas ir metodai. Jų nuomone, svarbu išlaikyti bendravimą su klientais ilgiau nei vienoje sesijoje. Konsultavimo paslaugų specialistai siūlė pritaikyti konsultavimo priemones ir metodus menkai išsilavinusių asmenų poreikiams, mažinti konsultavimo paslaugų susiskaidymą ir sukurti konsultavimo specialistų kvalifikacijos tobulinimo sistemą.

Išteklių ir reguliaraus finansavimo stoka vertintini pagrindiniais barjeriais konsultavimo paslaugoms. Intervencijos vietos įprastai paslaugas teikia pagal ESF remiamus projektus. GOAL patirtis parodė, kad be papildomo finansavimo ir aiškaus įpareigojimo teikti konsultavimo paslaugas sunku tikėtis kokybiškų paslaugų. Kitu barjeru galima įvardinti tai, kad teikiant konsultavimo paslaugas, įstaigos orientuojasi į potencialius mokinius. Tokiu būdu, kyla rizika, kad paslaugos bus orientuotos į

instituciją, o ne į klientą, nors, įgyvendinant GOAL, konsultantai ir nukreipė klientus į kitas švietimo įstaigas kai tai buvo būtina.

Išvados ir rekomendacijos

GOAL patirtis atskleidė konsultavimo tradicijų **stoką Lietuvoje ir ribotą tokių paslaugų prieinamumą**. Švietimo politikai pripažino, kad **bendravimas tarp ministerijų ir kitų suinteresuotųjų šalių suaugusiųjų konsultavimo srityje yra nepakankamas**. Besimokančių suaugusiųjų konsultavimo ir orientavimo sistema yra gana fragmentiška ir konsultavimo paslaugos nėra prieinamos suaugusiems, kuriems tokių paslaugų labiausiai reikia.

Konsultavimo paslaugas teikiančių įstaigų pasiruošimas dirbti su nemotyvuotais ir menkai išsilavinusiais, nepasiturinčiais asmenimis (pvz., skurstančiais, benamiais arba imigrantais) yra iššūkis. Reikia dėti daugiau pastangų ir lėšų, siekiant padidinti šių asmenų prieigą prie konsultavimo paslaugų.

Pagrindiniai konsultavimo paslaugų teikėjai yra suaugusiųjų švietimo įstaigos. Suaugusiųjų mokymo įstaigų finansiniai rodikliai priklauso nuo didesnio mokinių skaičiaus, todėl konkurencija tarp švietimo teikėjų yra didžiulė. Esant tokiai situacijai, sunku išvengti šališko paslaugų teikimo.

Iš apie klientus surinktų duomenų nematyti vieno pagrindinio kelio į konsultavimo paslaugas: beveik vienoda dalis klientų apie paslaugas sužinojo vienu iš trijų būdų: savarankiškai sužinojo apie paslaugas, juos nukreipė darbo biržos arba juos nukreipė švietimo įstaigos / švietimo pagalbos įstaigos. Akivaizdu, kad ne švietimo sistemos įstaigoms trūksta informacijos apie suaugusiems siūlomas konsultavimo paslaugas.

Klientai labai teigiamai įvertino paslaugų kokybę ir darbuotojų profesionalumą. Absoliuti dauguma klientų buvo patenkinti bendravimu su konsultantu ir nesiūlė nieko keisti. Kalbant apie paslaugų kokybę, svarbu kad konsultavimo

paslaugos būtų pritaikytos konkrečiai tikslinei grupei. Programos darbuotojai ir politikos dalyviai įvardijo būtinybę gerinti konsultantų parengimą bei siekti bendrų konsultantų kompetencijų standartų.

Toliau plėtojant arba kuriant panašias į GOAL paslaugas, būtina išspręsti identifikuotas sistemos silpnyses:

- sistemos fragmentaciją ir prastą panašių iniciatyvų koordinavimą;
- sistemingo reguliaraus finansavimo stoką;
- konsultantų standartų, kompetencijų aprašų ir kvalifikacijos tobulinimo paslaugų stoką;
- tikslinėms grupėms pritaikytų konsultavimo instrumentų trūkumą.

Prieš plėtojant konsultavimo paslaugas, tikslinga atlikti išsamią nacionalinę konsultavimo paslaugas nekvalifikuotiems asmenims teikiančių įstaigų tinklo ir kliūčių klientams, pasiekiant paslaugas, analizę. Tai padėtų nustatyti paslaugų dubliavimąsi ir institucinio tinklo spragas.

Dabartiniu metu sprendimas teikti konsultavimo paslaugas ir jų apimtis labai priklauso nuo švietimo institucijų sprendimų ir geros valios.

Neužtikrinus finansavimo konsultavimo paslaugoms, kyla rizika, kad paslaugos bus epizodiškos ir joms trūks tęstinumo.

Tokiais atvejais, kai egzistuoja stiprios darbo biržų arba panašios konsultavimo paslaugos, reikėtų užsitikrinti politinę paramą alternatyvioms konsultavimo paslaugoms.

Konsultavimo paslaugų sėkmė didžia dalimi priklauso nuo bendradarbiavimo su kitomis įstaigomis, kurios nukreiptų klientus. Ypač skatintina į tokius tinklus įtraukti NVO, turinčias stiprius ryšius su įvairiomis tikslinėmis grupėmis. Nors GOAL paslaugų pozicionavimas švietimo įstaigose padėjo tikslinei grupei pasiekti konsultavimo paslaugas, paslaugų neutralumas ir nešališkumas turėtų būti vienu iš paslaugų kokybės kriterijų.

Pagal Suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymo įstatymą (2014 m.) kiekvienoje savivaldybėje buvo paskirti suaugusiųjų švietimo koordinatoriai. Politikos lygmeniu, galėtų būti rekomenduojama suaugusiųjų konsultavimo ir orientavimo paslaugų plėtrą įtraukti į jų darbotvarkes ir stebėti jų įgyvendinimą.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

[GOAL projekto įgyvendinimo Lietuvoje informacija \(nauji laiškai, ataskaitos, konsultavimo įrankiai\)](#)

Goal projekto svetainė: <http://www.projectgoal.eu/>